

Град Ниш
Универзитет у Нишу
Нишки културни центар

The Days of St. Emperor Constantine and Helena

NIŠ AND BYZANTIUM

EIGHTH SYMPOSIUM

NIŠ, 3 – 5 JUNE 2009

**THE COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS
VIII**

Editor

MIŠA RAKOCIJA

NKC

Niš, 2010

Дани Св. цара Константина и царице Јелене

НИШ И ВИЗАНТИЈА

ОСМИ НАУЧНИ СКУП
НИШ, 3 - 5. ЈУН 2009.

ЗБОРНИК РАДОВА
VIII

Уредник
МИША РАКОЦИЈА

НКЦ

Ниш, 2010.

Издавачи

ГРАД НИШ
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
НИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

За издаваче

Градоначелник
мр МИЛОШ СИМОНОВИЋ

Ректор Универзитета у Нишу
др МИРОЉУБ ГРОЗДАНОВИЋ

Нишки културни центар-директор
СРЂАН САВИЋ

Организациони одбор

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Академик Дејан Медаковић
- ректор др Миролуб Гроздановић
- градоначелник мр Милош Симоновић
- градски већник Миодраг Радовић
- Академик Цветан Грозданов
- мр Миша Ракоција
- др Горан Максимовић
- др Бранко Вујовић
- др Михаило Милинковић
- др Александар Јовановић
- др Каролин С. Снајвли
- др Александар Кадијевић
- др Хранислав Анђелковић
- др Франц Цурк
- др Димостенис Стратигопулос
- др Атанасиос Семоглу
- др Иванка Гергова
- др Јанис Д. Варалис
- др Марта Нађ
- др Евангелиа Хацитрифонос
- Марица Максимовић
- Јован Мандић
- мр Ирена Љубомировић
- мр Миомир Васов
- Елена Васић Петровић
- Олгица Давидовић, ректорат
Универзитета у Нишу
- Ана Мишић (координатор)

Редакција

- Патријарх српски Господин Иринеј
- Академик Дејан Медаковић
- Академик Цветан Грозданов
- мр Миша Ракоција
- др Грем Џонс
- др Гиордана Тровабене
- мр Јоанис Сисиу
- др Георги Геров
- др Бранко Вујовић
- др Михаило Милинковић
- др Александар Јовановић
- др Александар Кадијевић
- др Елизабета Димитрова
- др Миодраг Марковић
- др Драган Војводић
- др Радивоје Радић
- др Каролин С. Снајвли
- др Франц Цурк
- др Димостенис Стратигопулос
- Јован Мандић
- мр Ирена Љубомировић
- Марица Максимовић (секретар)

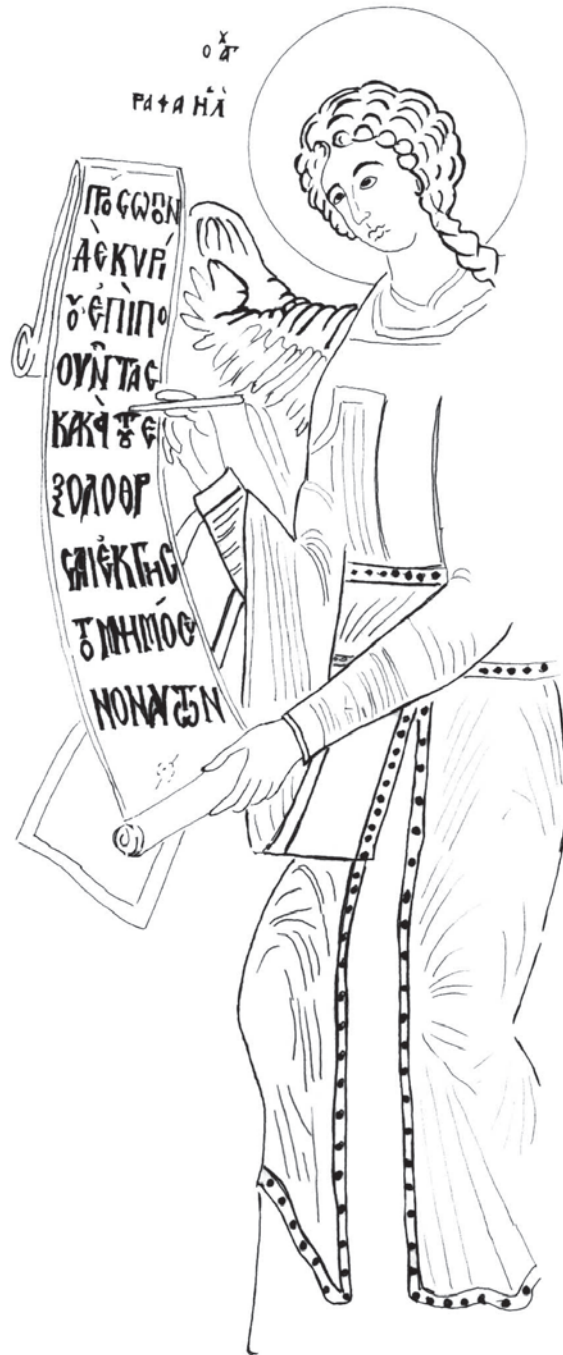
САДРЖАЈ

<i>академик Динко Давидов</i>	У СПОМЕН АКАДЕМИКУ ДЕЈАНУ МЕДАКОВИЋУ	27 – 32
<i>академик Цветан Грозданов</i>	СА ПРОФЕСОРОМ ДЕЈАНОМ МЕДАКОВИЋЕМ ИЗМЕЂУ ПРИЛЕПА И ОХРИДА	33 – 36
<i>Миодраг Јовановић</i> <i>Miodrag Jovanović</i>	СРПСКА УМЕТНОСТ - БАЛКАН И ОРИЈЕНТ SERBIAN ART – THE BALKANS AND ORIENT	37 – 48
<i>Константинос Нихоритис</i>	КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕТИЧНОСТ	
<i>Константин Нихоритис</i>	КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА И ЕВРОПСКА ИСТОВЕТНОСТ	49 – 60
<i>Миша Ракоција</i>	СТАРОХРИШЋАНСКИ БАПТИСТЕРИЈАЛНИ КОМПЛЕКС НА МЕДИЈАНИ У НИШУ	
<i>Miša Rakocija</i>	ANCIENT CHRISTIAN BAPTISTERY COMPLEX IN MEDIANA, NEARBY NIŠ	61 – 98
<i>Јулија Вълева</i>	РЕЗИДЕНЦИИТЕ НА АБДИКИРАЛИТЕ ТЕТРАРСИ	
<i>Јулија Валева</i>	РЕЗИДЕНЦИЈЕ АБДИЦИРАНИХ ТЕТРАРХА	99 – 110
<i>Оливера Илић</i>	ПАЛЕОХРИШЋАНСКИ САКРАЛНИ СПОМЕНИЦИ У МАЊИМ НАСЕЉИМА И УТВРЂЕЊИМА У ОКОЛИНИ НИША	
<i>Olivera Ilić</i>	EARLY CHRISTIAN ECCLESIASTICAL MONUMENTS IN SETTLEMENTS AND FORTS IN THE AREA OF NIŠ	111 – 126
<i>Nadja Kurtović-Folić, Vesna Stojaković</i>	THE ORIGIN OF THE STRUCTURAL CONCEPT OF HAGIA SOPHIA IN CONSTANTINOPLE	
<i>Нађа Куртовић-Фолић, Весна Стојаковић</i>	ПОРЕКЛО КОНСТРУКТИВНОГ КОНЦЕПТА СВ. СОФИЈЕ У ЦАРИГРАДУ	127 – 136
<i>Evangelia Hadjistryphonos</i>	THE QUESTION OF ARCHITECTURAL PLANNING AND REPRESENTATIONS IN BYZANTIUM.	
<i>Евангелија Хаџитрифонос</i>	ПИТАЊЕ АРХИТЕКТОНСКОГ ПЛАНИРАЊА И ПРИКАЗИВАЊА У ВИЗАНТИЈИ	137 – 146
<i>Ивана Поповић</i>	ВЕРСКА ПОЛИТИКА КОНСТАНТИНА ВЕЛИКОГ И ЊЕГОВИ ОФИЦИЈЕЛНИ ПОРТРЕТИ НА НОВЦУ	
<i>Ivana Popović</i>	RELIGIOUS POLICY OF CONSTANTINE THE GREAT AND HIS OFFICIAL PORTRAITS ON COINS	147 – 162
<i>Cristian Olariu</i> <i>Кристијан Олару</i>	THE CONSTANTINIAN IDEOLOGY КОНСТАНТИНОВСКА ИДЕОЛОГИЈА	163 – 174
<i>Ivan Jordanov</i>	NISH XI-II C., ACCORDING BYZANTINE SIGILLOGRAPHY	
<i>Иван Јорданов</i>	НИШ XI-II ВЕКА, ПРЕМА ПОДАЦИМА ИЗ ВИЗАНТИЈСКЕ СФРАГИСТИКЕ	175 – 188
<i>Горан Јанићијевић</i>	КОНСТАНТИНОВА ARS CRISTIANA-A И ЊЕН ОДЈЕК У УМЕТНОСТИ ЦРКВЕ - трећи део -	
<i>Goran Janićijević</i>	CONSTANTINE'S ARS CRISTIANA AND ITS IMPACT ON THE ECCLASTICAL ART - part three –	189 – 200

<i>Andela Gavrilović</i>	REPRESENTATIONS OF THE WELLS IN THE BYZANTINE ART. CONTRIBUTION TO THE RESEARCH OF THEIR ICONOGRAPHY	
<i>Анђела Гавриловић</i>	ПРЕДСТАВЕ КЛАДЕНАЦА У ВИЗАНТИЈСКОЈ УМЕТНОСТИ. ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ ИКОНОГРАФИЈЕ	201 – 218
<i>Vuktorija Popovska-Korobar</i>	ИКОНА БОГОРОДИЦЕ ЖИВОНОСНОГ ИСТОЧНИКА ИЗ ХVІІІ ВЕКА У МАНАСТИРУ СВЕТЕ ПРЕЧИСТЕ – КИЧЕВСКЕ	
<i>Viktorija Popovska-Korobar</i>	THE 18 TH CENTURY ICON OF THEOTOKOS ZOODOCHOS PIGHI AT THE KIČEVO MONASTERY OF THE HOLY VIRGIN IMMACULATE	219 – 230
<i>Maria Lidova</i>	THE EARLIEST IMAGES OF MARIA REGINA IN ROME AND THE BYZANTINE IMPERIAL ICONOGRAPHY	
<i>Марија Лидова</i>	НАЈРАНИЈИ ПРИКАЗИ ЛИКА МАРИЈЕ РЕГИНЕ У РИМУ И ВИЗАНТИЈСКА ЦАРСКА ИКОНОГРАФИЈА	231 – 244
<i>Elizabeta Dimitrova</i>	“THE DA VINCI CODE” - <i>Unsolved Mysteries of Macedonian Medieval Fresco Painting</i>	
<i>Елизабета Димитрова</i>	ДА ВИНЧИЈЕВ МОДЕЛ - <i>Неразрешене мистерије македонског средњовековног фреско сликарства</i>	245 – 258
<i>Dragan Vojvodić</i>	ON THE PRESENTATIONS OF PROSKYNESIS OF THE BYZANTINES BEFORE THEIR EMPEROR	
<i>Драган Војводић</i>	О ПРЕДСТАВАМА ПРОСКИНЕЗЕ РОМЕЈА ПРЕД СВОЈИМ ЦАРЕМ	259 – 272
<i>Bisserka Penkova</i>	LES SAINTS APÔTRES CONSTANTIN ET HÉLÈNE DANS LES FRESQUES DE L'ÉGLISE DE VOÏANA	
<i>Бисерка Пенкова</i>	РАВНОАПОСТОЛНИ КОНСТАНТИН И ЈЕЛЕНА У ЖИВОПИСУ ЦРКВЕ У БОЈАНИ	273 – 282
<i>Miodrag Marković</i>	КУЛТ И ИКОНОГРАФИЈА СВЕТОГ ЕВСТАТИЈА СОЛУНСКОГ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ	
<i>Miodrag Marković</i>	THE CULT AND ICONOGRAPHY OF ST. EUSTATHIOS OF THESSALONIKE IN THE MIDDLE AGES	283 – 296
<i>Draginja Simić-Lazar</i>	RAYONNEMENT DE CONSTANTINOPLE A LA FIN DE L'ÉPOQUE DES PALEOLOGUES: QUELQUES EXEMPLES ICONOGRAPHIQUES	
<i>Драгиња Симић-Лазар</i>	ЗРАЧЕЊЕ ЦАРИГРАДА У ПОСЛЕДЊОЈ ФАЗИ ЕПОХЕ ПАЛЕОЛОГА. НЕКОЛИКО ИКОНОГРАФСКИХ ПРИМЕРА	297 – 308
<i>Aleksandra Davidov Temerinski</i>	СЛИКЕ СТРАШНОГ СУДА СА ПОЗИТИВНИМ ИСХОДОМ: ТИМОТЕСУБАНИ, АХТАЛА И ДЕЧАНИ	
<i>Aleksandra Davidov Temerinski</i>	IMAGES OF THE JUDGMENT DAY WITH POSITIVE OUTCOME: TIMOTESUBANI, AHTALA AND DEČANI	309 – 324
<i>Orhideja Zorova</i>	MEDIEVAL SIMULACRA OF THE MOTHER EARTH IN THE CHRISTIAN TRADITION	
<i>Орхидеја Зорова</i>	СРЕДЊЕВЕКОВНИ СИМУЛАКРУМИ МАЈКЕ ЗЕМЉЕ У ХРИШЋАНСКОЈ ТРАДИЦИЈИ	325 – 334
<i>Ιωάννης Σίσσιου</i>	ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΟΝΟΥΦΡΙΟΥ ΤΑΧΑ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ	
<i>Иоанис Сиссиу</i>	ИКОНЕ СЛИКАРА ОНУФРИЈА У ΚΑΣΤΟΡΙЈИ	335 – 354

<i>Mirjana M. Mašnić</i>	SUR QUELQUES ŒUVRES ATTRIBUEES RECEMMENT A JEAN ZOGRAPHE DE GRAMOSTA	
<i>Мирјана М. Машић</i>	НЕКОЛКО НОВОАТРИБУИРАНИХ ДЕЛА ЈОВАНА ИЗОГРАФА ИЗ ГРАМОСТЕ	355 – 366
<i>Ivanka Gergova</i>	ИКОНОСТАС ИЗ ПОГАНОВСКОГ МАНАСТИРА THE ICONOSTASIS OF THE CHURCH FROM THE POGANOVO MONASTERY	367 – 378
<i>Сања Пајић</i>	ИКОНА БОГОРОДИЦЕ ОДИГИТРИЈЕ СА СВЕТИТЕЉИМА У НАРОДНОЈ ГАЛЕРИЈИ У ПРАГУ	
<i>Sanja Rajić</i>	ICON OF VIRGIN HODEGETRIA WITH SAINTS IN THE NATIONAL GALLERY IN PRAGUE	379 – 390
<i>Светлана Пејић</i>	КРАТКО ПРИПОВЕДАЊЕ О МИТРОПОЛИТУ ВИСАРИОНУ (–1585–1589–)	
<i>Svetlana Pejić</i>	SHORT NARRATION ABOUT METROPOLITAN VISARION (–1585–1589–)	391 – 400
<i>Љиљана Шево</i>	МАЈСТОРИ ИЗ ОКОЛИНЕ МОСХОПОЉА У СРПСКОМ ЖИВОПИСУ ХВИИ ВИЈЕКА	
<i>Ljiljana Ševo</i>	MASTERS FROM MOSHOPOLJE SURROUNDINGS IN SERBIAN XVIII CENTURY WALL PAINTINGS	401 – 416
<i>Mihailo St. Popović</i>	ALTSTRASSENFORSCHUNG AM BEISPIEL DES TALES DER STRUMICA BZW. STRUMEŠNICA IN SPÄTBYZANTINISCHER ZEIT (1259-1375/76)	
<i>Михаило Ст. Поповић</i>	ПРОУЧАВАЊЕ СТАРИХ ДРУМОВА НА ПРИМЕРУ ДОЛИНЕ СТРУМИЦЕ / СТРУМЕШНИЦЕ У ПОЗНОВИЗАНТИЈСКО ДОБА (1259-1375/76)	417 – 432
<i>Tsonya Drazheva</i>	АКВЕ КХАЛИДЕ – ТЕРМА, THE CITY OF THE HOT MINERAL BATHS BURGAS, BULGARIA	
<i>Цона Дражева</i>	АКВЕ КАЛИДЕ – ТЕРМЕ, ГРАД СА ТОПЛОМ МИНЕРАЛНИМ КУПАТИЛИМА ПОРЕД БУРГАСА	433 – 440
<i>Елена Васић Петровић</i>	ПРЕГЛЕД АНТИЧКИХ И РАНОВИЗАНТИЈСКИХ ЛОКАЛИТЕТА НА ПРОСТОРУ ДАНАШЊЕГ ПИРОТА	
<i>Elena Vasić Petrović</i>	AN OVERVIEW OF ANTIQUE AND EARLY BYZANTINE LOCALITIES IN THE AREA OF TODAY'S PIROT	441 – 446
<i>Graham Jones</i>	HELENA OF THE CROSS, THE QUEEN OF ADIABENE, AND ROYAL MYTH-MAKING IN THE HOLY CITY	
<i>Грејем Џоунс</i>	ЈЕЛЕНА ОД КРСТА, КРАЉИЦА АДИАБЕНЕ, И НАСТАНАК КРАЉЕВСКОГ МИТА У СВЕТОМ ГРАДУ	447 – 470
<i>Ђакон Ивица Чаировић</i>	КОНСТАНТИН ВЕЛИКИ КАО ХРИШЋАНИН – ОДНОС НЕКИХ ИСТОРИОГРАФА ПРЕМА ЊЕМУ И ЊЕГОВОЈ ВЕРИ	
<i>Deacon Ivica Cairović</i>	CONSTANTINE THE GREAT – RELATIONSHIP BETWEEN SOME HISTORIOGRAPHERS AND HIM AND HIS FAITH	471 – 478
<i>Александар В. Поповић</i>	ИМПЕРАТОР ГАЛЕРИЈЕ И <i>FELIX ROMULIANA</i> У СВЕТЛУ ПИСАНИХ ИЗВОРА	
<i>Aleksandar V. Popović</i>	EMPEROR GALERIUS AND <i>FELIX ROMULIANA</i> IN LIGHT OF WRITTEN SOURCES	479 – 490

<i>Бранко Горгиев</i>	ОРФИЗАМ И ХРИШЋАНСТВО У СВЕТЛУ ТАЛЕСОВОГ ПОЈМА „AGENETON“ И ИДЕЈЕ „ARCHE“ КОД АНАКСИМАНДРА И СВ. ЈОВАНА БОГОСЛОВА	
<i>Branko Gorgiev</i>	ORPHISM AND CHRISTIANITY IN THE LIGHT OF THALES' TERM "AGENETON" AND IDEAS OF "ARCHE" IN ANAXIMANDER AND ST. JOHN THE THEOLOGIAN	491 – 498
<i>Слађана Ристић Горгиев</i>	ОДНОС ВЕРЕ И ЗНАЊА У ВИЗАНТИЈСКОЈ ФИЛОЗОФИЈИ	
<i>Sladana Ristić Gorgiev</i>	RELATION BETWEEN FAITH AND KNOWLEDGE IN THE BYZANTINE PHILOSOPHY	499 – 506
<i>Димитар В. Атанасов</i>	РАЗГОЛИЋЕНО ТЕЛО (размишљања о телесној голотињи у средњем веку)	
<i>Dimitri V. Atanasov</i>	NUDE BODY (thoughts about nudity in medieval age)	507 – 520
<i>Зоран Симоновић</i>	ВИЗАНТИЈСКЕ КОВНИЦЕ НОВЦА И ЊИХОВА ОРГАНИЗАЦИЈА ОД КРАЈА V ДО ПОЧЕТКА VII ВЕКА	
<i>Zoran Simonović</i>	BYZANTINE MINT FACTORIES AND THEIR ORGANIZATION FROM THE END OF V UNTIL THE BEGINNING OF VII CENTURY	521 – 532
<i>IN MEMORIAM</i>		533 – 536

Црква Св Апостоли, Касторија, сликар
Онуфрије (цртеж И. Сисиу)

**С благословом
Његове Светости
Патријарха српског Господина Иринеја**

**With the blessing of
His Holiness Patriarch Irinej
of Serbia**